Hutje op de Withoefse Heide.

In 1949 hadden mijn ouders hun oog laten vallen op een stuk grond op de Withoefse heide in Kalmthout. De Withoefse heide is het gebied dat geprakt zit tussen de Putsesteenweg en het begraafpark te Heide. Aanvankelijk was het een open ruimte met veel heide en weinig bomen. Als jonge kinderen konden we destijds bij de bouw van onze woning gemakkelijk kijken tot aan de Putsesteenweg. Omgekeerd zagen we van diep op de heide de toren van onze mooie kerk. Sindsdien is dat helemaal niet meer mogelijk. Het niet bebouwde deel van de Withoefse hei maakt deel uit het natuurreservaat. Omdat het minder bekend

is wordt het weinig bezocht en bleef dit gebied een mooi stiltegebied. Ooit is dat anders geweest. Zo werd in de jaren vijftig op die Withoefse heide jaarlijks een ware motorcross georganiseerd. Sporen van het oorspronkelijk parcours vind je nu nog terug de vele kronkelende wandelpaden, met hier en daar putten en restanten van kunstmatige bergen. Het werd ook gebruikt als oefenterrein van voetbalclub Heibos SV. Vandaag zou zoiets ondenkbaar zijn. Ooit landde er zelfs een helikopter, met aan boord de toenmalige staatssecretaris voor Toerisme. Hij bracht een werkbezoek aan het terrein omdat er twee projecten op de tekentafel lagen. Zo had het toenmalige Nationaal Christelijke Middenstandsverbond (nu UNIZO) plannen om in dat gebied op de gronden gelegen op de hoek van de Kon. Astridlaan en de Heibloemlaan een vakantiecentrum voor zelfstandigen te bouwen. Daarnaast wilde de toenmalige burgemeester F. Pairon een groot sport- en recreatiecentrum met zwembad oprichten. Dat zou komen op de plaats waar nu het heide- en beienmuseum ‘De Vroente’ is gevestigd. Als derde project plande de gemeente de oprichting van

een Jeugdherberg op de gronden achter de villa’s aan de Max Temmermanlaan. Veel plannen voor een braakliggend stukje hei. Gelukkig zijn al die plannen in de kartons blijven steken en kunnen de Heidenaars nu voluit genieten van een prachtig stukje natuur. Een deel van de Withoefse heide, dat aansluit bij het begraafpark, werd door de gemeente ontwikkeld als verkaveling voor sociale woningen. Het was de eerste grote uitbreiding van de wijk Heide. Later volgde Dennendaal. Vooral mensen van buiten de gemeente (de zogenaamde stadsmussen!) grepen deze unieke kans. Met de steun van de Nationale Maatschappij voor Goedkope

Woningen en Kleine Landeigendommen bouwden zij een bescheiden woning met een bescheiden bouwoppervlakte van 75 m². De percelen varieerden van 600 tot 840 m². De kosten voor grond en huis schommelden tussen 230 en 250.000 Belgische frank (6.198 €). Alle bouwplannen moesten beantwoorden aan de voorgeschreven normen voor de bouw van bescheiden woningen om in aanmerking te komen voor een premie van de wet De Taeye. Je mocht geen autogarage bouwen, maar moest wel een bergplaats voorzien voor tuingerief en huisdieren (kippen of konijnen). In die dagen waren auto's nog een rariteit. De meeste woningen werden betrokken in 1950 en 51. Ik herinner me hoe we die eerste ochtend vanop ons terras genoten van de zonsopgang. Voor stadskinderen was dat een onvergetelijke belevenis. Ik vond het merkwaardig dat mensen, die elkaar nauwelijks kenden, snel een echte vriendenkring vormden. Er werd zowaar door enkele bewoners van de wijk zelfs een vereniging opgericht onder de naam 'Cultura'. Zo konden de bewoners van onze wijk elkaar beter leren kennen. De bewoners deelden spontaan hun huis- en tuinervaringen en praatten vrijuit over het reilen en zeilen op de Withoefse hei. Vergeet daarbij niet dat het overwegend stadsmensen waren die naar 'den buiten' kwamen voor de goede lucht en de prachtige natuur. Cultura organiseerde jaarlijks heel wat evenementen voor groot en klein, gaande van zakkenlopen en andere spelen voor kinderen tot verklede velokoersen of paalklimmen voor de vaders. Deze vereniging heeft een kleine 10 jaar bestaan. In de eerste jaren waren er op onze wijk enkel zandwegen. Die werden na een hevige regenbui herschapen in modderpoelen zodat de auto's nauwelijks vooruit geraakten. Op herhaald aandringen van Cultura besloot de gemeente de wegen te verharden met kasseien. Aanvankelijk lag er geen waterleiding. Daarom werd in ieder huis een pomp geplaatst die kon worden omgeschakeld van regen- naar grondwater. Later kwamen er op initiatief van burgemeester Fernand Pairon riolering en asfaltverhardingen. Wat is er van de wijk zeventig jaar later van overgebleven? Het antwoord op die vraag ligt voor de hand. De mensen, die de huizen bouwden in onze wijk, de ouders van toen, zijn overleden. Hun kinderen zijn de ouderlingen van vandaag. De meeste zijn na hun huwelijk uitgeweken naar elders. Enkele zeldzame uitzonderingen zitten nog op hun oorspronkelijke stek. Nu komen er opnieuw jonge gezinnen met kinderen. Zo herleeft de wijk, die de "Kalmthoutenaren" ooit met de spotnaam "het negerdorp" bedachten. Op die manier herleeft het sociale leven, maar dan wel onder een andere vormen.

(bijdrage en foto's van Eddy Marstboom, Antoine De Preterlaan)

Over Stan Lauryssens, woonde enkele jaren in de Culturalaan!

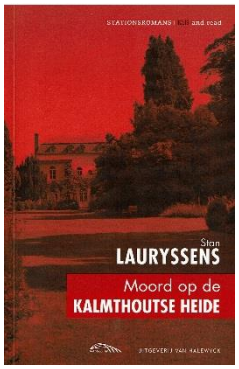

Stan Lauryssens schreef in 2011 de "stationsroman" Moord op de Kalmthoutse Heide. Het is een misdaadverhaal waarin Stan ons natuurreservaat als decor gebruikt. Stan werd geboren in 1946 in Antwerpen. In zijn jonge jaren werkte hij als stadsredacteur voor het Laatste Nieuws, later reisde hij als journalist de wereld rond. Rond de jaren zeventig begon hij ook te publiceren. In zijn eerste boek " De Flandriens - Achter de schermen van de wielersport ", had Stan Lauryssens reeds bewezen een van de talentrijkste Belgische journalisten te zijn. Zijn onverbloemde interviewstijl, gekoppeld aan zijn vlotte, vaak speelse stijl, en steeds rake en beeldrijke manier van schrijven maakte toen reeds zijn artikelen en reportages tot lectuur van de bovenste plank. "De Man in de Chacra" was één van zijn eerste non-fictieboeken, deze handelt over zijn zoektocht in Zuid-Ame-

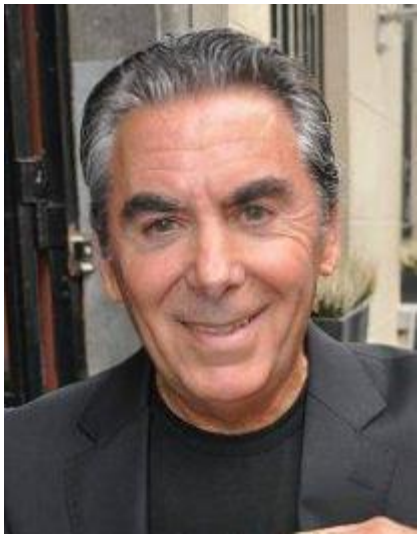

rika naar oorlogsmisdadigers als Martin Bormann en Jozef Mengele. Enkele jaren van zijn leven woonde Stan Lauryssens in Heide in de Culturalaan. Daar deed hij vooral zijn inspiratie op voor zijn boek “Moord op de Kalmthoutse Heide”. Later ging hij in Barcelona en Londen wonen. Zijn bekendste boek “Zwarte Sneeuw”, de eerste triller die hij schreef werd in 2002 bekroond met de Hercule Poirotprijs, de spannendste roman van het jaar. Zwarte sneeuw is tevens de eerste aflevering van een reeks moordromans met in de hoofdrollen de commissaris en enkele speurders van de Antwerpse moordbrigade, een seriemoordenaar—in het zwart gekleed—die tussen vervallen huizen sluipt, Sandra alias Miss België, en een weemoedige stem die Que Sera, Sera zingt. Onder hun echte naam komen in de moordromans heel wat bekende Vlamingen voor, onder andere Bo Coolsaet, ex-gangster Popolino, Hugo Claus, Tom Lanoye en Jean-Pierre Van Rossem. Anderzijds was Stan zelf ook geen onbesproken figuur, tijdens zijn carrière werd hij beschuldigd van plagiaat en geraakte hij ook verweven in de misdaad zodat hij ook de Antwerpse Begijnenstraat leerde kennen. *(eigen bijdrage)*

Een andere kijk op het leven van Geert Pijnenburg?

In 1930 bouwt Geert Pijnenburg samen met zijn kersverse echtgenote, Gertrude Flint, het Melkhuisje aan de Geuzenbak in Heide. Ik heb Geert 30 jaar gekend en veel met hem gebabbeld. De tekst, geschreven door Louis, Paul Boon over onze Geert vind ik maar gedeeltelijk waar. Geert was naar mijn mening geen anarchist, maar hij had zijn eigen filosofie. Hij geloofde in het bestaan van God, maar volgde geen enkele kerkelijke richting. Hij was een echte theosoof. Hij hield er voor ons vreemde opvattingen op na: zo beschrijft hij in zijn literatuur, dat een publieke vrouw, die met een man naar bed gaat, dit doet om de liefde te bedrijven. Hij was ook voorstander van vrije, maar gecontroleerde abortus. Bij al zijn standpunten voegde hij als argumentatie teksten uit het Nieuwe testament toe; hij kende het Nieuwe testament als zijn broekzak. Hij was ook het Naturisme of het Nudisme zeer genegen. Maar toch heb ik noch hem noch zijn vrouw ooit met blote armen gezien. L.P.Boon schrijft, dat hij een activist was. Zo werden de Vlaamsgezinden na de oorlog 1914-1918 genoemd. Hij heeft hiervoor gevangenisstraf gekregen en samen met Lode Craeybeckx in de Begijnenstraat gezeten. Toen werd België nog eentalig Frans bestuurd en vanaf het 6de leerjaar lagere school was het hele onderwijs nog Franstalig. De activisten steunden zich op een uitspraak van wijlen koning Albert in 1914 aan de Vlaamse soldaten: ”Gedenk de slag der gulden sporen”, maar alle bevelen waren in het Frans. Flor Grammens, een andere activist, vierde in 1919 11 juli door voor zijn raam een leeuwenvlag te hangen met daaronder de tekst:” Koning Albert heeft gezegd: Vlamingen, gedenk de slag der Guldensporen. ”Grammens had wel 4 jaar als vrijwilliger en brancardier in het Belgische leger gediend, maar toch stond binnen de kortste keren de Rijkswacht voor zijn deur, om die opruiende tekst te verwijderen. Het zou nog tot 1930 duren eer onze taal gelijkgesteld werd met de Franse en alle onderwijs Nederlandstalig werd. Het Staatsblad of “le Moniteur” was van toen af ook tweetalig, maar pas in 1967 mocht de Nederlandse tekst gebruikt worden in de rechtspraak. Je zou voor minder activist worden. Ik wil nog vermelden, dat Lode Craeybeckx heel wat jaren burgemeester van Antwerpen was en in Heide zijn buitenverblijf had, nl. in de Kijkuitstraat vlak bij de mierennest. Achter het Melkhuisje, dat op een duin gebouwd werd, had Geert een diepe kuil laten graven van ±8 op 6 meter en ± 2,5 m diep. In de gemeente deed het gerucht de ronde, dat Geert een zwemdok aan het bouwen was, maar het was een droogdok, om lekker naakt te kunnen zonnen zonder gezien te worden, want toen was dat nog verboden! Hij wordt ook beschreven als een hevige antifascist en dat waren veel mensen. Na de oorlog was het mogelijk iemand te beschuldigen van collaboratie zonder vooronderzoek of duide-

lijke argumenten. Daardoor zijn er in ons land verschillende personen onschuldig ter dood gebracht. Voor die onschuldige slachtoffers sprong Geert heftig in de bres en verdedigde hen tegen de toen heersende meningen. Hij was, mijn inziens nergens tegen, maar verdedigde heftig zijn standpunten. Ik heb hem 30 jaar gekend. Onze veldwachter "Stanneke" de Garde heeft samen met burgemeester Ludo Van den Maagdenberg een feestmaal in de Cambuus aangeboden ter gelegenheid van zijn 50jarig huwelijksjubileum in 1979. Ook ik was uitgenodigd, maar kon niet aanwezig zijn, omdat ik de hele week 24/24 uur van dienst was. Ik ben hen wel even gaan gelukwensen. Geert heeft nooit in weelde geleefd. Hij had het kleinste hotel van Heide en kon 6 kostgangers herbergen. Er kwamen mensen in herstelverlof, na een genezing van bv. TBC, soms wel 6 maanden lang. We leerde elkaar kennen toen in het begin van de jaren 1950 het prachtige "Klein Zwitserland", gelegen aan de overkant van de Geuzenbaklaan totaal vernield werd. Hij riep de steun in van de VTB en van de pers. Maar beschermende wetten bestonden er toen nog niet. Ook ik moest weerloos toekijken hoe de prachtige oude grove dennen werden verkocht als timmerhout. Ook de hoge duinen werden verkocht en afgegraven. Daarna werd het hele gebied verkaveld als bouwgrond. Ik heb zo veel mooi plekjes teloor weten gaan. In onze jeugd heb ik hier overal rondgezworven. Ik heb Geert nooit gekend zoals op de foto. Wel steeds met een pijp in de mond. (zie nieuwe foto boven). Zeer dikwijls hebben wij een gezellige babbel gehad. Van al zijn pennenvruchten stuurde hij telkens een exemplaar naar de Paus in Rome, één naar de President van Amerika en één naar de President van Rusland. Ze zitten daar waarschijnlijk in het archief. Ik heb mijn exemplaren aan de Heemkundige Kring van Kalmthout gegeven. Nog een apart verhaal, dat te maken heeft met zijn activisme:

Na het Concilie van 1960 werd de taal in de H. missen vervangen door de moedertaal. In Antwerpen dus het "Aantwaarps".Pastoor Mannaerts van St.Andries doet dit soms nog wel eens. In Antwerpen woonde er toen nog een groepje gelovigen, dat zich elitair voelde en waarvan de gebruikstaal Frans was. Ze hadden verkregen dat in de Sint Jozefkerk aan het Stadspark in Antwerpen, de missen in het Frans voorgegaan werden. Veel hevige Vlamingen gingen deze missen verstoren. Langs verschillende wegen werd geprobeerd deze Franse missen stop te zetten, want in meerdere steden kwam dit verschijnsel voor. Onze Geert zou wel eens ingrijpen: op een dag trok hij naar Antwerpen om een onaangekondigd bezoek te brengen aan Monseigneur Daem, de eerste bisschop van Antwerpen. Hij werd, zo vertelde hij zelf, vriendelijk ontvangen, heeft met de bisschop een paar uur gedebatteerd en geargumenteerd en het gevolg was, dat er twee weken later geen missen in het Frans meer gedaan werden. Je moet het maar kunnen!

(Bijdrage van Louis Verpraet, foto van de grafsteen van Geert en zijn vrouw op het kerkhof in Heide)

Oude kantine Heibos tegen de vlakte!

Deze week startte aannemer Pauwels met de afbraak van de oude kantine naast het voetbalplein van Heibos SV in de Kon.Astridlaan. Zoals je allicht weet bouwde Heibos vorig jaar een volledig nieuwe accommodatie, eigen aan deze tijd. Op de plaats van de oude kantine komt weldra een oefenzone. Samen met het terrein zelf wordt dit alles met kunstgras aangelegd. Ondertussen verdwijnt er weer een brokje geschiedenis, velen kunnen ongetwijfeld verhalen ophalen van in en rondom deze kantine!

Dit ook even rechtgezet!

Beste Louis, in de laatste uitgave van 21 mei staat in mijn tekst over de cafés een fout: "Alois Vinck" heeft nooit in de Oude Withoef gewoond; wel zijn ooms. Hijzelf ging in café"De Sport" wonen na het vertrek van de Fleurk maar hij heeft dit café nooit uitgebaat. *(Louis Verpraet).*
Foto van Stan Wagemans, helemaal links op de foto merk je het gebouw waar nu "De Raaf" is gevestigd.

Sport: sinds 1912 speelt men al golf in Kapellenbos!

Royal Antwerp is de thuisbasis van de oudste golfclub van België, die teruggaat tot 1888. De huidige locatie in het Kapellenbos ten noorden van Antwerpen, werd opgericht in 1912 en is sindsdien uitgegroeid tot een van de mooiste beboste heidevelden in Noordwest-Europa. Op 18 december 1946 was de club betrokken bij de oprichting van de Koninklijke Belgische Golf Federatie. De oude baan kende nodige problemen, onder meer omdat het op militair terrein lag en het gras kort gehouden werd door schapen. Vanaf 1904 werd een andere locatie gezocht, en uiteindelijk wordt 40 hectare grond gekocht van de "Société des Domaines de Capellenbosch". In 1910 werd door Willie Park jr. een nieuwe baan aangelegd. Deze was in 1912 gereed. In 1928 kon men 30 hectare aangrenzende grond bijkopen en onder leiding van golfbaanarchitect Tom Simpson werd de gehele baan aangepast en een extra lus van 9 holes aangelegd. De uitstekende zandgrond is natuurlijk perfect voor deze stijl, met zijn grote hoeveelheden heide en volwassen pijnbomen langs veel van de fairways. Het terrein is relatief vlak en biedt een gemakkelijk te lopen parcours, hoewel er een met veel inherente uitdagingen is, niet in het minst uit de bomen blijven en overvloedig bunkeren, en in tweeën afdalen op de meestal vlekkeloze en snelle greens. Water sloten zijn schaars en komen slechts op een paar holes voor.
(info website Royal Antwerp Golf club in wikepedia)

Alternatieve straatfeesten!

Sinds 1970 zijn er tijdens het Pinksterweekend jaarlijks "Straatfeesten" in de gemeente Kalmthout. Wat begon als een klein ludiek gebeuren rondom het café "Zoeten Inval" groeide door de jaren heen uit naar een topevement voor de gemeente Kalmthout. Later kwam daar ook nog de handelsmarkt bij op initiatief van de plaatselijke middenstand. Vermoedelijk heeft iedere Kalmthoutenaar daar wel eens één of meerdere jaren vertoefd. Dit jaar moeten we dat alles voor het eerst missen. Voor zij de interesse moesten hebben biedt de organisatie een alternatief aan te beleven vanuit "je kot"!

Vertelling uit de oude doos!

DE PRUIMEBOOM

JANTJE zag eens pruimen hangen,
o! als eieren zo groot,
't Scheen, dat JANTJE wou gaan plukken,
schoon zijn vader 't hem verbood.
Hier is zei hij, noch mijn vader,
noch de tuinman, die het ziet:
Aan een boom, zo vol geladen,
mist men vijf zes pruimen niet.
waar ik wil gehoorzaam wezen
en niet plukken: ik loop heen.
Zou ik, om een hand vol pruimen,
ongehoorzaam wezen? Neen.
Voort ging JANTJE: maar zijn vader,
die hem stil beluisterd had,
kwam hem in het lopen tegen
vooraan op het middenpad.
Kom, mijn JANTJE, zei de vader,
kom, mijn kleine hartendief!
Nu zal ik u pruimen plukken;
nu heeft vader JANTJE lief.
Daarop ging Papa aan 't schudden,
JANTJE raapte schielijk op;
JANTJE kreeg zijn hoed vol pruimen
en liep heen op een galop.

MR. HIERONYMUS VAN ALPHEN
(1746 - 1803)

(toegezonden bijdrage)

Heide vertelt is een tijdelijke uitgave
Redactie: Louis van den Buijs
vandenbuijslouis@gmail.com
0477/22.24.81